Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102233

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-08-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Середюк Тетяна Борисівна

2. Seredyuk Tetyana B.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Економіка

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 02-08-2021

Спеціальність за освітою: Програмне забезпечення автоматизованих систем

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 47.104.006

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, буд. 11, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, буд. 11, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.54

Тема дисертації:

1. Дифузія інновацій у секторі ІКТ в умовах становлення цифрової економіки

2. Diffusion of innovations in the ICT sector in the context of digital economy formation

Реферат/анотація:

1. У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розвитку процесів у секторі ІКТ у контексті становлення цифрової економіки (ЦЕк) в Україні. Уточнено сутність дифузії інновацій (ДІ) як процесу поширення інновацій, руху знань, соціального та комунікаційного процесу. Визначено особливості дифузії різних видів інновацій. Запропоновано розглядати: некомерційне передавання; комерційний трансфер; вільна імітація (спілловер); продаж споживачам інноваційної продукції. Розроблено економічну модель ДІ між передаючою та приймаючою сторонами. Виокремлено аспекти розгляду процесів ДІ (структурний, фінансовий, суб'єктний, просторовий тощо) та фактори їх розвитку на макро-, мезо-, мікро- та індивідуальному рівнях. Розвиток ДІ розглянуто як драйвер прогресу сектору ІКТ і становлення ЦЕк. Визначено особливості цифрових інновацій, які охоплюють різні компоненти ІКТ. Акцентовано увагу на специфіці ДІ у секторі ІКТ; визначено її особливості та моделі опису розвитку

відповідних процесів. Методика дослідження ДІ у секторі ІКТ базується на ідеях ноосфери, поєднує різні підходи до дослідження ДІ (макро-, мезо-, мікроаналітичний, організаційний, просторовий тощо). Запропоновано фрейм дослідження ДІ, який узагальнює основні напрями аналізу. Показано стале зростання ІКТ-сектора у світі та інтенсифікацію процесів ДІ, що пов'язано із ЦЕк. Досліджено структуру і проблеми функціонування сектору ІКТ в Україні. Проведено макроекономічний аналіз його особливостей, охоплюючи: структуру; спектр технологій, що розробляються; параметри зайнятості; форми кооперації тощо. Проаналізовано параметри ДІ к секторі ІКТ, охоплюючи показники: інноваційної активності в економіці та у секторі; створення та трансферу технологій; патентування; наукових публікацій. Узагальнено та проаналізовано світові практики підтримки та моделі трансферу високих технологій у США, ЄС, Японії, Китаї. Визначено особливості дифузії ІКТ в Україні, проблеми її розвитку. Узагальнено досвід стартапів з України в просуванні нових ІКТ. Проведено аналіз вітчизняного досвіду розробки інновацій і забезпечення ДІ у секторі ІКТ групи проектів «Noosphere», охоплюючи Noosphere Engineering Schools (NES). Охарактеризовано діяльність у сфері ДІ двох компаній космічної індустрії. Зроблено висновки відносно переваг міжнародного співробітництва, транснаціоналізації НДДКР, нових підходів у маркетингу інновацій. Охарактеризовано основні способи отримання та просування технологій у цій групі проектів. Показано доцільність кластерної форми інтеграції, охоплюючи НДДКР і підготовку фахівців. Проведено аналіз параметрів використання ІКТ у галузях економіки та регіонах України для обґрунтування напрямів розвитку ДІ. Здійснено кластеризацію галузей економіки за показниками використання ІКТ з виокремленням: галузей, що лідирують; галузей, що демонструють середні показники використання; галузей, що відстають. Параметрично показано показано значний цифровий розрив між кластерами галузей. На основі класифікаційного аналізу визначено показники, які найбільш значущі для позиціонування галузей і є пріоритетними для усунення цифрового розриву між ними. Здійснено кластеризацію регіонів України за показниками використання ІКТ з виокремленням: регіону-лідера; регіонів-послідовників; регіонів-аутсайдерів. Параметрично показано цифровий розрив між кластерами регіонів. На основі класифікації визначено показники, які найбільш значущі для позиціонування регіонів і є пріоритетними для усунення цифрового розриву між ними. Обґрунтовано необхідність державної підтримки ДІ, враховуючи специфічні проблеми галузей/регіонів. Розроблено концепцію розвитку процесів ДІ у секторі ІКТ на основі поєднання ноосферного, екосистемного і соціального підходів. Сформульовано принципи та імперативи розвитку цих процесів, враховуючи завдання побудови ЦЕк. Виокремлено стратегічні напрями розвитку процесів ДІ у секторі ІКТ. Акцентовано увагу на необхідності урахування міжнародного аспекту та контексту європейської інтеграції. Наголошується на інноваційної інфраструктури (ІІнф). Визначено принципи і деталізовано напрями удосконалення ІІнф, охоплюючи: загальну та спеціальну, яка покликана забезпечувати ДІ. Запропоновано створення платформи для взаємодії постачальників і споживачів ПЗ. Обґрунтовано необхідність розширення інфраструктурної ролі університетів у розвитку ДІ. Запропоновано заходи щодо розширення ролі NES у цих процесах. Сформульовано засади підвищення результативності державної політики у сфері ДІ у секторі ІКТ (мету, завдання, загально-економічні і секторальні принципи, очікувані результати). Визначено напрями підвищення результативності цієї політики та необхідність синтезу різних форм, стратегічних підходів, інструментарію і методів підтримки ДІ. Обґрунтовано доцільність застосовування спеціальних режимів підтримки ДІ у секторі ІКТ, визначено їх функції та складові. Наведено пропозиції щодо удосконалення системи моніторингу ДІ за рахунок впровадження ряду нових показників.

2. The dissertation deepens theoretical and methodological foundations and develops practical recommendations for the development of processes of diffusion of innovations in the ICT sector in the context of the digital economy (DE) formation in Ukraine. The essence of diffusion of innovations (DI) as a process of spread of innovations, motion of knowledge, social and communication process was clarified. The characteristics of the diffusion of different types of innovations were determined. It is proposed to consider: non-commercial transfer; commercial transfer; free imitation (spillover); sale of innovative products to consumers. An economic DI model between the transmitting and receiving parties was developed. The aspects of DI processes consideration and factors of their development at macro-, meso-, micro- and individual levels are distinguished. The DI development is considered

as a driver of ICT sector progress and DE formation. The features of digital innovations, which cover various ICT components, are identified. The focus is on the specifics of DI in the ICT sector; its features and description models of the development of relevant processes are defined. A DI research frame that summarizes the main directions of the analysis is proposed. The steady ICT sector growth in the world and the intensification of DI processes, that concern the DE are shown. The structure and problems of ICT sector functioning in Ukraine were investigated. A macroeconomic analysis of its features, including the structure; the variety of emerging technologies; employment parameters; forms of cooperation, etc., was conducted. The parameters of DI in the ICT sector, including indicators of: innovation activity in the economy and in the ICT sector; creation and transfer of technologies; patenting; scientific publications were analyzed. An analysis of domestic experience in the development of innovations and DI provision in the ICT sector of the Noosphere project group, including Noosphere Engineering Schools, was conducted. The activity with respect to DI of two companies of the space industry is characterized. Conclusions on the advantages of international cooperation, the R&D transnationalization, and new approaches to innovation marketing are drawn. The main ways of technology obtaining and promoting in this project group are characterized. The reasonability of a cluster form of integration. An analysis of the ICT using parameters in the economy sectors and regions of Ukraine in order to justify the DI development directions is conducted. The clustering of the economy sectors by ICT using indicators was made, distinguishing: the leading industries, industries demonstrating average rates of use, lame-duck industries. A significant digital divide between industry clusters was shown parametrically. The indicators that are the most significant for the positioning of industries and are a priority for eliminating the digital divide between them were identified based on the classification analysis. The clustering of Ukrainian regions by indicators of ICT using was made with the allocation of: the leading region; the regions-followers; regions-outsiders. A digital divide between region clusters was shown parametrically. The indicators that are the most significant for the positioning of regions and are a priority for the digital divide eliminating between them were identified based on the classification analysis. The need for DI state support, taking into account the specific problems of industries/regions, is substantiated. A concept for the development of DI processes in the ICT sector based on a combination of noosphere, ecosystem and social approaches was developed. The principles and imperatives for the development of these processes are formulated, taking into account the tasks of DE formation. The strategic directions for the development of DI processes in the ICT sector are highlighted. There is an emphasis on the innovative infrastructure importance for the development of DI processes in the ICT sector. The principles and detailed directions of IInf improvement, including general and special ones, which serves to provide DI, are defined. The creation of a platform for interaction between software vendors and consumers is proposed. The need to expand the infrastructural role of universities in the development of DI has been substantiated. Measures to expand the role of the NES in these processes are suggested. The basis for improving the effectiveness of public policy in the field of DI in the ICT sector is formulated. The directions of effectiveness increasing of this policy and the need for a synthesis of various forms, strategic approaches, tools and methods of DI support were determined. The applicability of special regimes of DI support in the ICT sector is substantiated, and their functions and components are defined. Suggestions for improving the DI monitoring system by introducing a number of new indicators are given.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ханін Ігор Григорович

2. Khanin Igor H.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штулер Ірина Юріївна

2. Shtuler Iryna Yuriivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломицева Олена Віталіївна

2. Kolomytseva Olena V.

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савіна Наталія Борисівна

2. Savina Natalia Borysivna

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заячківська Оксана Василівна

2. Zayachkivska Oksana Vasylivna

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Ковшун Наталія Едуардівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Ковшун Наталія Едуардівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.